

ГУЛАК Максим,

здобувач вищої освіти третього курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

РЕЗВОРОВИЧ Кристина,

кандидат юридичних наук, завідувач
кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ СПАДКОВОГО ПРАВА ТА ЙОГО РОЗВИТОК В УКРАЇНІ

Спадкування – це перехід майна особи, яка вмерла до іншої. Цей інститут допомагає забезпечити зберігання в цілісності майна вмершого і перехід цього самого майна до правонаступника. Під майном розуміється сукупність прав та обов'язків померлого.

Інститут спадкового права, почав формуватися багато років тому, та пройшов небувалий шлях. Термін спадкування був згадан, ще в Римському праві, пізніше цей термін був неоднаразово згадан в цивільно-правових нормах народів і по теперішні час є основою спадкового права в сучасних система права. В період становлення спадкового права в Римі можна виділити три основні етапи: а) спадкування за *jus civile*(цивільне право), б) спадкування за преторським едиктом, в) спадкування за законодавством імператора.[1 с.207-208]

У Давньому Римі порядок покликання до спадкування визначався ступенем родинності: хто був ближче до померлого в порядку патріархальної родинності, тому і залишалося майно. Тобто, можна сказати, що у давні часи існувало тільки спадкування за законом. Такий «законний» порядок стояв вище за будь-яку волю. Якщо померлий мав дітей, то вони вступали у володіння його майном. Якщо дітей не було, то спадщина переходила до тих осіб, з якими померлий раніше становив одну сім'ю. Саме в цьому полягав природний закон спадкування, і в такому розумінні можна вважати, що в стародавні часи спадкування встановлювалось тільки за законом. Тільки з плином часу, людина на власний розсуд мала право розпоряджатися своїм майном на випадок своєї смерті. Так виникає спадкування за заповітом. Люди завжди намагалися матеріально забезпечити своїх близьких на випадок смерті. У Стародавньому Римі спадщина за заповітом визнавалась, як формальне одностороннє цивільно-правове розпорядження на випадок

смерті, яке повинно мати спадкоємця.[2 с.215]

Отже, розібравши історію створення та становлення Спадкового права, ми підходимо до питання , як в Україні розвивався інститут Спадкового права.

У 1917 році під час Жовтневої революції Україна входила до Російської імперії, що спричинило розповсюдженню по території України Російського законодавства. Систему спадкування в Росії було засновано на принципі дворянського ладу, який давно застарів та вимагав його перегляду. З плином часу у Російській імперії, яка опиралась на країни Європи було створено Цивільний збірник, в якому спадкоємці поділялися на 5 груп: а)діти спадкоємця, б)батьки, в),дід та баба, г) прадід та прабаба, д) прапрадід та прапрабаба.[3 с.70]

В історії настав період знищення влади та встановлення на території України Радянської влади, яка одразу привернула увагу до принципів спадкового права, та вирішила знищити цей інститут через те, що це спричиняє майнову нерівність, а саме дозволяє набути людині власність не трудовим шляхом. Через це виникало багато обмежень щодо спадкування майна, через це громадяни були не задоволенні ситуацією, яка склалась, тому в постанові ЦВК та РНК СРСР від 29.01.1926 та постановою В УЦВК та РНК РСР від 7.07.1926 було зроблено певні корективи в Цивільному кодексі, в якому дозволялося спадкування, як за законом так і за заповітом.[3 с.71]

Цивільний кодекс УРСР 1963р. ще розширив свободу спадкування за заповітом. В ЦК було зазначено, що спадкоємцем може бути юридичні особи або держава. Спадкоємцем міг стати громадянин незалежно від віку, стану здоров'я [4 с.22-23]

В період незалежності України Цивільний Кодекс України 2003 базується на ЦК УРСР 1963, але в новому кодексі було зроблено значну кількість змін. В новому кодексі передбачено спадкування за заповітом та законом. Законодавець надає перевагу спадкуванню за заповітом, а не за законом. Змін зазнав інститут спадщини за законом, в кодексі встановлена черга з п'яти спадкоємців, для того, щоб розширити число осіб до яких може перейти спадщина.[4 с.24]

Зараз інститут спадкового права є одним з провідних в системі Цивільного права. На законодавчому рівні в Україні цей інститут зазначен в ЦКУ від 16 січня 2003року в статтях 1216-1226 цього кодексу. Поняття спадкування зазначено в статті 1216 ЦКУ, та звучить так, спадкування - це перехід прав та обов'язків(спадщини) від фізичної особи, до інших осіб(спадкоємців). Стаття 1217 Види спадкування (за заповітом або за законом), ст.1218 Склад спадщини, та інші статті, що пов'язані з інститутом спадкового права.

Підводячи підсумок можна зробити висновок, що термін спадкування був актуальним ще з давніх часів та залишається актуальним і в наш час. Щодо розвитку інституту спадкового права на території України, робимо

висновок, що цей інститут пройшов великий шлях, та є однією з основних підгалузей цивільного права.

Список використаних джерел:

1. Боголепов Н. П. Посібник з історії римського права. М.: «Юридическое наследство» Зерцало, 2013. 207-208с.
2. Підпригора О.А., Харітонов С.О. Римське право: Підручник. 2006, 511-512с. URL: https://www.studmed.ru/pdoprigora-oa-haritonov-ye-o-rimske-pravo-2006_b96ca0197a6.html.
3. Рабінович П.М. Вісник Академії правових наук: Україна 1999, 70-71с.
4. Заїка Ю.О., Тімуш І.С., Навчальний посібник, Українське цивільне право: 2014, 22-24с.

ДАВИДЕНКО Анастасія,
здобувач вищої освіти третього курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

РЕЗВОРОВИЧ Кристина,
кандидат юридичних наук, завідувач
кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**НЕНАЛЕЖНЕ ВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ ПО ВИХОВАННЮ
ДІТЕЙ БАТЬКАМИ: ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА НАСЛІДКИ**

На даний момент в Україні достатньо часто зустрічаються порушення зі сторони батьків стосовно виконання ними їх обов'язків. У 2021 році кількість справ стосовно неналежного виконання батьківських обов'язків збільшилася на 66%. Такі справи відкриваються проти батьків, які або не приділяли належної уваги виховання, або "недогледіли" за дитиною. Варто зазначити, що проблеми даного характеру викладалися та роздивлялися і раніше. Дисертації М.А. Баймуратова, В.В. Вітвицької, С.Г. Киренка, А.В. Ландіної, Л.В. Левицької, Н.В. Плахотнюка, О.П. Рябчинської, Н.С. Юзікової та багато інших, присвячених проблемам запобігання посягань на права та інтереси дітей, на можливості для повноцінного розвитку, недопущення їх експлуатації, вчинення проти них правопорушень чи злочинів. Маю декілька й власних думок стосовно цього. Або відносна частина батьків просто не розуміють своїх тривіальних прав та обов'язків по відношенню до своїх дітей, або буквально їх ігнорують. На превеликий жаль схиляюся до другого, оскільки